

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken over de brief van 29 maart 2018 over de Gaswinning Groningen (33 529, nr. 457).

De voorzitter van de commissie,
Diks

De griffier van de commissie,
Jansma

- Nr. Vraag**
- 1 Kunt u aangeven hoe rekening gehouden wordt met de uitspraak van de heer Evers van het KNMI: «We moeten rekening houden met een toename van bevingen en zwaardere bevingen» bij het rondetafelgesprek van 17 mei 2018 ten aanzien van de voortgang van de versterking?
  - 2 Kunt u aangeven wanneer de adviesvragen rond veiligheidsrisico's en versterkingsopgave Groningen (Overheidsidentificatienummer 00000001003214369000, d.d. 20-04-2018) worden opgeleverd en met kabinetsreactie naar de Kamer worden gestuurd?
  - 3 Kunt u inzichtelijk maken wat de vorderingen zijn van NAM ten aanzien van de 6.000 oude schadegevallen die nog afgehandeld moeten worden?
  - 4 Welke mogelijkheden ziet u om voor wat betreft de oude schadegevallen snel een oplossing te bieden bij deze al heel lang lopende procedures nu voor veel gevallen een laatste inspanning van NAM uit is gebleven of geen oplossing heeft geboden?
  - 5 Is voor de oude niet door NAM afgehandelde schadegevallen mogelijk om een bedrag beschikbaar te stellen dat alleen te besteden is voor de verbouwing van het betreffende huis? Wat zijn daarvan de voor- en nadelen?
  - 6 Kunt u inzichtelijk maken wat de voortgang is ten aanzien van het omschakelen op hoogcalorisch gas of andere energiebronnen van de grote gebruikers van Gronings gas?
  - 7 Kunt u aangeven of de effecten van geleidelijk winnen in de afgelopen jaren te kwantificeren zijn? Wordt met het nieuwe winningsplan het geleidelijk winnen losgelaten?
  - 8 Zijn de mogelijkheden bekeken om extra stikstofcapaciteit uit de markt in te kopen als voorgesteld door TNO tijdens het rondetafelgesprek van 17 mei 2018?
  - 9 Hoe verloopt de schadeafhandeling van nieuwe schadegevallen die worden aangeleverd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)?
  - 10 Hoe worden de middelen besteed om grote afnemers van laagcalorisch gas over te doen schakelen op een andere energiebron?
  - 11 Kunt u inzichtelijk maken hoe het staat met de besteding van middelen ter compensatie van Groningen en de uitvoering van de compensatiemaatregelen?
  - 12 Kunt u inzichtelijk maken welke rol de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) nu nog heeft?
  - 13 Wanneer werden er voor het laatst bonussen gegeven voor het volume aan gaswinning, gashandel of gaswinsten, ergens in het Nederlandse gasgebouw?
  - 14 Worden alle mogelijkheden voor gasopslag in het binnen- en buitenland ingezet, ongeacht de eigenaar van die opslagen?
  - 15 Zijn, gelet op het gegeven dat Gasunie oude profielen lijkt te gebruiken voor de marktvaart naar Gronings gas tot 2030 uit de NEV2017, deze profielen nog wel actueel met alle aangekondigde maatregelen om de gasvraag te verlagen en wat is de impact daarvan om de toekomstige vraag naar Gronings gas?
  - 16 Wordt de verschuiving van innovatiesubsidies van gaswinning naar geothermie ook doorgezet bij Energie Beheer Nederland B.V. (EBN), welke nog steeds mee-investeert in gasvelden?
  - 17 Wat waren de jaarlijkse aardgasbaten voor de overheid vanaf 2010 tot en met 2017, onderverdeeld in baten uit het Groningenveld en de kleine gasvelden? Wat is de totale omvang van de aardgasbaten voor de regering uit het Groningenveld respectievelijk van de kleine gasvelden uitgedrukt in de waarde van de euro van 2018?

- Nr. Vraag**
- 18 Welke zijn de best beschikbare openbare kaarten van het gasnet voor Groningens gas respectievelijk hoogcalorisch gas en kunnen die kaarten naar de Kamer gestuurd worden?
- 19 Wat is de omvang van de kosten die vanaf 2012 jaarlijks gemaakt zijn door de overheid voor de advisering door de instanties die de regering adviseren of ten behoeve daarvan onderzoek verrichten zoals het Staatstoezicht op de Mijnen, KNMI en TNO? Hoe verhouden de uitgaven voor de maatschappelijke organisaties zich tot de uitgaven voor de advisering en onderzoek?
- 20 Kan worden toegelicht in hoeverre de door TNO gepresenteerde opties (tijdens het rondetafelgesprek over de Gaswinning in Groningen op 17 mei 2018) om sneller naar beneden te gaan in het tijdsfad kunnen worden ingepast?
- 21 Waarom is het doel van de wet Minimalisering gaswinning Groningerveld, te weten de afbouw van de gaswinning in Groningen, niet in de voorgestelde wetstekst zelf opgenomen?
- 22 Hoe moet de voorgenomen discretionaire bevoegdheid van de Minister om alle belangen gewicht toe te kennen worden geduid? Kan het voorgenomen afwegingskader worden toegelicht?
- 23 Kan worden verduidelijkt onder welke omstandigheden de Minister in de gaswinning kan ingrijpen, dat wil zeggen over kan gaan tot wijziging van de operationele strategie?
- 24 Kan worden toegelicht hoe de verschuiving van verantwoordelijkheid voor het te winnen niveau van de NAM naar de Staat van invloed is voor wat betreft de aansprakelijkheid?
- 25 Kan worden verduidelijkt op welke wijze benodigde zorgplichten vastgelegd zullen worden? Wie is aansprakelijk voor het nemen van preventieve maatregelen om schade te voorkomen? Wie is wanneer en op welke gronden verantwoordelijk voor de schadeafhandeling en schadevergoedingen? Bij wie komt de versterkingsverplichting te liggen? Hoe verhoudt zich dit tot het schrappen van het wetsartikel dat schade moet worden voorkomen?
- 26 Hoe gaan veiligheidsbelang en veiligheidsbeleving zich verhouden tot leveringszekerheid en maatschappelijk belang? Hoe verhoudt zich de voorgestelde samenhang tussen leveringszekerheid enerzijds en veiligheidsbelang anderzijds zich tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het recht op ongestoord genot van de woning?
- 27 Kan worden toegelicht waarom het jaarlijks plan van de beheerder van het gastransportnet en daarmee ondernemingen die een direct commercieel belang hebben aan de grondslag komen te liggen van de door de Minister vast te stellen operationele strategie? In hoeverre is hier sprake van tegengestelde belangen? Op welke wijze worden transparantie en controleerbaarheid geborgd?
- 28 In hoeverre worden belangen van bewoners buiten het zogenaamde effectgebied van het Groningerveld meegenomen? Kan worden verduidelijkt wat hun rechten zijn?
- 29 Op welke wijze worden andere ministeries bij besluitvorming omtrent de gaswinning betrokken?

- Nr. Vraag**
- 30 In hoeverre is, gelet op wat TNO in het rondetafelgesprek van 17 mei 2018 aangaf namelijk dat de huidige stikstofcapaciteit zodanig benut zou kunnen worden dat winning uit het Groninger-veld nu al fors terug zou kunnen worden gebracht en de suggestie van TNO dat de gasopslag bij Langelo nu al gevuld zou kunnen worden met hoogcalorisch gas vermengd met stikstof, dat het geval? Wat zou dit betekenen voor de winning van Gronings gas? En in hoeverre zijn daar risico's aan verbonden voor de inwoners boven de gasopslag in Langelo?
- 31 Kunt u een gedetailleerd overzicht geven van de verdeling van de aardgasopbrengsten tussen Exxon, Shell en de Staat onder het huidige gasgebouw? Kunt u daarbij aangeven hoe de aardgasbaten tot nu toe in euro's zijn verdeeld?
- 32 Hoeveel gas zal er onder de kabinetsplannen in de grond blijven zitten?
- 33 Wat is de waarde van het gas dat in de grond blijft zitten?
- 34 Van wie is de juridische en economische eigendom van dit gas?
- 35 Heeft u voor de toekomst een andere verdeling van de aardgasopbrengsten op het oog? Zo ja, hoe komt deze verdeling eruit te zien?
- 36 Worden de kosten van schadeherstel en versterking verdeeld tussen Exxon, Shell en de Staat conform de verhoudingen van de aardgasopbrengsten?
- 37 Op welke wijze kan de Staat afdwingen bij de NAM dat de winning op termijn daadwerkelijk naar nul gaat?
- 38 Waarom is er bij het aangaan van de overeenkomst tussen Exxon, Shell en de Staat niet voorzien in een einddatum of andere gronden om de overeenkomst te beëindigen? Onder welke omstandigheden kan het huidige contract wel worden beëindigd?
- 39 Heeft de NAM druk uitgeoefend op de Staat om onder bestaande aansprakelijkheden uit te komen, in lijn met de uitspraak: «De invloed van de NAM verder zal verminderen: waar NAM minder controle kan uitoefenen kan zij ook minder verantwoordelijkheden voor dragen»?
- 40 Kunt u bevestigen dat de NAM voor eeuwig aansprakelijk blijft voor schade als gevolg van de gaswinning? Blijven de achterliggers van de NAM ook aansprakelijk mocht de NAM failliet gaan of anderszins ophouden te bestaan?
- 41 Op welke manier kan verzekerd worden dat Shell en Exxon aansprakelijk blijven voor schadeherstel en versterking mocht de NAM niet meer bestaan of niet meer aan haar verplichtingen kunnen voldoen?
- 42 De NAM beloofde dividenduitkeringen op te schorten; wat is de substantie van deze belofte? Is deze toezegging juridisch bindend? Zal de NAM over 2018, 2019 en 2020 dividend uitkeren? Kan de Staat dividenduitkeringen tegenhouden mochten Shell en Exxon per se uit willen keren?
- 43 In hoeverre is de NAM verplicht reserves aan te houden om aan aansprakelijkheidsverplichtingen te kunnen voldoen? Hoe verhouden de huidige reserves zich tot de verwachte schade?
- 44 Klopt het dat er in de huidige berekeningen van de toekomstige vraag naar Gronings gas gebruik wordt gemaakt van verouderde schattingen, zoals dhr. Peters aangaf tijdens het rondetafelgesprek? Zo ja, kun u inzichtelijk maken hoe de toekomstige vraag naar Gronings gas op basis van nieuwe schattingen berekend kan worden?
- 45 Wat is het huidige en te verwachten effect van het besluit om de winning van Gronings gas naar nul terug te brengen op de internationale markt en handel?

- Nr. Vraag**
- 46 Hoe ziet het verdere proces eruit voor de tweehonderd grootgebruikers, gelet op hetgeen in de brief (Kamerstuk 33 529, nr. 457) staat dat er inmiddels gesprekken zijn gevoerd met industriële grootverbruikers, die de Groningsgas brief hebben ontvangen en wat is de huidige stand van zaken?
- 47 Wat zijn de randvoorwaarden voor bedrijven om over te stappen op andere vormen van gas? Zijn deze voldoende in beeld gebracht? Zo ja, hoe wordt hier verder mee omgegaan? Zo nee, wanneer verwacht men hier duidelijkheid in te kunnen scheppen en wie is in verband daarmee aan zet?
- 48 Wat is de stand van zaken van het afbouwen van contracten met partijen in het buitenland?
- 49 Welke effecten worden verwacht op de prijs van (Gronings) gas?
- 50 Welke stikstofcapaciteit bestaat er nu en welke behoefte bestaat er nu voor een nieuwe stikstoffabriek?
- 51 Op welke wijze worden huishoudens betrokken bij de afbouw van Gronings gas?
- 52 Welke mogelijkheden ziet u om bij gasimport naast prijs ook te sturen op CO₂-afdruk?
- 53 Welke mogelijkheden ziet u om bij gasimport naast prijs ook te sturen op CO₂-afdruk?
- 54 Welke mogelijkheden ziet u om bij gasimport naast prijs ook te sturen op CO₂-afdruk?
- 55 Welke mogelijkheden ziet u om bij gasimport naast prijs ook te sturen op CO₂-(voet)afdruk?
- 56 Welke mogelijkheden ziet u om te grote afhankelijkheid van specifieke landen te voorkomen?
- 57 Welke mogelijkheden ziet u om de beschikbare capaciteit van de gasopslag bij Norg beter te benutten?
- 58 Hoe wordt de verhoogde seismische energie in de eerste vier maanden van 2018 ten opzichte van heel 2017 meegenomen in de herziening van de versterkingsoperatie?
- 59 Hoe wordt de verhoogde seismische energie in de eerste vier maanden van 2018 ten opzichte van heel 2017 meegenomen in de herziening van de veiligheidsnormen?
- 60 Klopt het dat met leveringszekerheid «voldoende voorraad om aan de vraag te kunnen voldoen» werd bedoeld, ongeacht waar die vraag op was gebaseerd? Is dit nog steeds het uitgangspunt van leveringszekerheid?
- 61 Wat is het minimale niveau van gaswinning om de huidige basisinfrastructuur van gas te kunnen voorzien?
- 62 Wat is het minimale niveau van gaswinning om de huidige woningvoorraad van gas te kunnen voorzien?
- 63 Gaat bij wet worden vastgesteld dat de gaswinning over vier jaar gedaald moet zijn naar 4 miljard Nm³ per jaar?
- 64 Wanneer kan de optie om het gasopslagveld Norg anders in te zetten in het systeem om op die manier maximaal 5 miljard kuub gas minder te winnen uit het Groningenveld, zoals voorgesteld door TNO, worden ingezet en wat is de impact op de vraag naar Gronings gas?
- 65 Klopt het dat de helft van het Gronings gas naar het buitenland wordt geëxporteerd?
- 66 Wanneer is het laatste contract afgesloten?
- 66 Kan worden toegelicht waarom er niet op een eerder moment voor gekozen is geen nieuwe exportcontracten meer aan te gaan om zo de vraag naar Gronings gas te verminderen?
- 67 Zijn er duurzame alternatieven te bedenken waardoor er geen ombouw van hoog- naar laagcalorisch gas hoeft plaats te vinden? Welke gevolgen heeft deze investering voor de uiteindelijke overgang naar een klimaatneutrale energievoorziening?

- Nr. Vraag**
- 68 Welke snellere en goedkopere stikstofproductiefaciliteiten worden er in de industrie en in andere landen toegepast?
- 69 Kan worden toegelicht waarom wordt gekozen voor het aanboren en exploreren van een nieuw gasveld in de Noordzee in plaats van in te zetten op duurzamere bronnen en/of productieprocessen?
- 70 Kan worden toegelicht wat wordt bedoeld met de kanttekening dat «in principe» in 2022 geen industriële grootverbruikers meer zijn die laagcalorisch gas gebruiken?
- 71 Wat wordt precies verstaan onder «publieke kosten» als gevolg van aanpassingen in en/of aan het netwerk? Op welke wijze zullen deze kosten worden opgevangen?
- 72 Waar is de bandbreedte van 40% op gebaseerd? Op welke wijze kan er een meer nauwkeurige inschatting van de kosten worden gemaakt?
- 73 Zijn er claims te verwachten van grootverbruikers die versneld op andere bronnen moeten overschakelen? Zo ja, hoe hoog kunnen deze uitvallen en hoe wordt dat begroot? Zo nee, kan dat worden gegarandeerd?
- 74 Staat het genoemde laagcalorisch gasveld op de Noordzee in contact met het Groningenveld? Wat is de kosten-batenverhouding van dit specifieke veld voor de staat?
- 75 Hoeveel Gronings gas kan jaarlijks minder geproduceerd worden bij volledige isolatie van de sociale woningbouwvoorraad?
- 76 Waarom is ervoor gekozen om de Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit toe te laten zien op de verminderde gasvraag door de glastuinbouwsector? Is gezien de benodigde alternatieve warmtebronnen het niet meer voor de hand liggend om dit onder verantwoordelijkheid van de Minister van Economische Zaken en Klimaat te houden?
- 77 Welke gevolgen heeft minder vlak winnen voor het risico op bevingen?
- 78 Kan het voorgestelde tijdsplan worden vertaald naar de verwachte vermindering van de gasbaten en de gevolgen daarvan voor de komende begrotingen?
- 79 Op welke wijze wordt de Kamer geïnformeerd over de voortgang en impact van de voorgestelde maatregelen?
- 80 Hoe denkt u wettelijk om te gaan met situaties waarin de berekende en opgelegde hoeveelheid te winnen gas hoger is dan de minimale hoeveelheid die nodig is voor gebruik? Kan een dergelijke hoeveelheid additioneel worden opgeslagen voor later gebruik?
- 81 Bestaan er al afspraken over het inkopen van extra stikstof?
- 82 Hoe wordt de onrust over de versterkingsopgave onder gedupeerden weggenomen? Blijven zij tot na de zomer in onzekerheid of kunnen er nu garanties worden gegeven?
- 83 Welke capaciteit zal de nieuw te bouwen stikstoffabriek bij Zuidbroek krijgen, gaat het om 7 dan wel om 10 miljard kuub (bcm) per jaar?
- 84 Waarom is de locatie Zuidbroek gekozen voor deze fabriek?
- 85 Hoe verhoudt de bouw van deze stikstoffabriek zich met het aldaar geplande windmolenpark, welke afspraken zijn daarover gemaakt?
- 86 Hoeveel elektriciteit vraagt de stikstoffabriek per jaar en met het elektriciteitsgebruik van hoeveel huishoudens komt dit overeen?
- 87 Is er een inkeerregeling voor afnemers van Gronings gas die bij nader inzien dat Gronings gas op dat moment niet nodig hebben, hoewel ze eigenlijk contractueel verplicht zijn het af te nemen?
- 88 Klopt het dat gas niet ingekocht wordt als Gronings gas maar slechts per energie-eenheid?
- 89 Is het een mogelijkheid om contracten met bedrijven te sluiten om tijdelijk geen Gronings gas te gebruiken?

- Nr. Vraag**
- 90 Hoeveel potentie is er voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) om minder aardgas te gebruiken? Hoe wordt minder aardgasverbruik onder mkb'ers gestimuleerd?
- 91 Hebben inmiddels alle aangeschreven bedrijven gehoor gegeven aan de oproep om met een schriftelijke reactie te komen? Zo nee, welke stappen onderneemt u in richting van de betreffende bedrijven?
- 92 Is er inmiddels zicht op het identificeren van de grootverbruikers die een aansluiting hebben op regionale netten? Hoeveel bedrijven zijn benaderd?
- 93 Hoever liggen de grootverbruikers van het hoogcalorisch gasnet? Kan de afstand per bedrijf aangegeven worden?
- 94 Welke van deze bedrijven kunnen gemakkelijk zonder veel extra kosten overschakelen op hoogcalorisch gas? Welk van deze bedrijven kunnen dat vanwege de te grote afstand tot het hoogcalorisch gasnet niet en wat zijn voor deze bedrijven de alternatieven in de zin van bijvoorbeeld duurzame warmte?
- 95 Wordt er actief aangestuurd op verduurzaming of wordt de afweging voor verduurzaming of omschakeling naar hoogcalorisch gas geheel aan de bedrijven zelf gelaten?
- 96 Klopt het dat voorgestelde alternatieven van Duitsland bij lange na niet genoeg zullen zijn om aan de gewenste vraagvermindering te kunnen voldoen? Welke andere alternatieven of aanvullende maatregelen zijn denkbaar? Welke afspraken zijn hierover met Duitsland gemaakt?
- 97 Kan worden toegelicht waarom het tot dusver niet is gelukt tot concrete afspraken te komen met de buurlanden? Op welk moment gaat de gaskraan voor hen definitief dicht, ongeacht of zij al dan niet alternatieven voorhanden hebben?
- 98 Welke andere alternatieven of aanvullende maatregelen zijn denkbaar om ook voor België en Frankrijk tot een verminderde vraag te komen? Welke afspraken zijn hierover te maken?
- 99 Op welke wijze wordt gegarandeerd dat huishoudens niet een torenhoge rekening voor de benodigde verduurzamingsmaatregelen gepresenteerd krijgen? Welke maatregelen en/of tegemoetkomingen zijn denkbaar?
- 100 Op welke wijze wordt de 90 miljoen euro uit de klimaatenvolp ingezet, met andere woorden: welke maatregelen en/of tegemoetkomingen aan huishoudens worden hiermee bekostigd?
- 101 Hoe kan de bandbreedte van 0.4–1.8 miljard Nm³ laagcalorisch gas in de gebouwde omgeving worden verklaard? Op welke wijze kan er een meer nauwkeurige inschatting worden gemaakt?
- 102 Kan worden toegelicht wat het kost om een eengezinswoning «van het gas» af te krijgen? Dit met als voorbeeld een jaren »30-woning, een jaren »70-woning, een jaren »90-woning en een nieuwbouwwoning met een gasaansluiting?
- 103 Wat is inmiddels meer te zeggen over afspraken met netbeheerders over hoe de afsluitkosten voor huishoudens zo laag mogelijk te houden?
- 104 Is er een gedetailleerd noodplan of afschakelplan voor aardgas opgesteld, ook op bedrijfsniveau?
- 105 Kunt u een reactie geven op de tijdens het rondetafelgesprek over de gaswinning in Groningen van 17 mei 2018 gedane voorstel voor de alternatieve inzet van de Norg gasberging?